

Azərbaycan Devlet
Pedaqoji Universiteti

Hacettepe
Üniversitesi

**ULUSLARARASI
ÖĞRETMEN YETİŞTİRME POLİTİKALARI ve
SORUNLARI SEMPOZYUMU**

12 – 14 MAYIS 2007

BAKÜ

BİLDİRİLER

Yayına Hazırlayanlar
Ayhan Yılmaz
Fatih Gürsul

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN OKULLARDA KULLANIMI: BİLGİSAYAR ÖĞRETMENLERİNDEN BEKLENTİLER

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN SCHOOLS: EXPECTATIONS FROM COMPUTER TEACHERS

Yrd. Doç. Dr. S. Sadi SEFEROĞLU

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
06532, Beytepe ANKARA
e-Posta: sadi@hacettepe.edu.tr
Web: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~sadi/>

Cenk AKBIYIK

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Teknolojisi Bilim Dalı
Cebeci, ANKARA
e-Posta: cenkakbiyik@yahoo.com

Özet:

Bilgi teknolojileri alanında gerçekleşen yenilikler sayesinde günümüz toplumlarında bilgi çok hızlı bir şekilde çoğalmaktadır. Öte yandan bilgisayarın öğrenme-öğretme süreçlerindeki etkisi giderek artmaktadır. Okullar bilgisayar teknolojilerinden yararlanma çabası içinde değişik uygulamalar yürütmektedirler. Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim öğretim ortamlarında etkili kullanımını sağlamak ise bilgisayar öğretmenlerinin görevleri arasındadır.

Bu çalışmada okul yöneticilerinin bilgisayar öğretmenlerinden beklentileri incelenmiştir. Çalışma grubu Türkiye'nin değişik illerindeki ilköğretim okulunda görev yapan 121 bilgisayar öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak bir anket kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul yöneticilerinin bilgisayar öğretmenlerinden beklentilerinin eğitim öğretim dışı etkinliklerde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bilgisayar öğretmeni, okul yönetimi, beklentiler

Abstract

Because of the rapid developments in information and communication technologies (ICT), in today's global information society knowledge has been growing up at a very fast pace. On the other hand, computers are being used more and more in teaching-learning contexts. Schools are implementing various projects in order to make those technologies more beneficial to its student population. In educational settings, it is the responsibility of computer teachers to make sure that ICT are used in an effective way.

The purpose of this study was to investigate the opinions of computer teachers' in terms of the school administrators' expectations from them. The study group consisted of 121 computer teachers. Data collection was done through a survey questionnaire. According to the results, it was observed that the school administrators' expectations from computer teachers are mostly about non-instructional issues.

Keywords: Computer teacher, expectations, school administrator

GİRİŞ

Bilim ve teknolojilerdeki gelişmelerle birlikte 21. yüzyıl bilgi çağı olarak da adlandırılmaktadır. Bu çağda, bilginin kapsamı, bilgiye erişim şekli ve hızı değişmekte, bilgiye erişimde yeni kanallar ortaya çıkmaktadır. Bütün bu gelişmelerin ışığında günümüz okullarından beklenen de bilgiye ulaşma ve onu etkili bir şekilde kullanma becerileriyle donatılmış, teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmeleridir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003). Bu amaçla eğitim kurumları bilgisayar teknolojilerinden yararlanma çabası içinde değişik uygulamalar yürütmektedirler.

Eğitimde üzerinde önemle durulması gereken konulardan birisi teknolojinin eğitimde kullanımınıdır. Bilgisayarların işlevi her geçen gün artmakta ve bu bir taraftan öğrenme-öğretme süreçlerini diğer taraftan eğitimin ekonomik ve toplumsal işlevlerini etkilemektedir.

Bilgi teknolojilerinin yayılım hızındaki artışın, geleneksel eğitim kurumlarının tepkisi ne olursa olsun öğrenme-öğretme süreçlerini etkilemesi kaçınılmazdır. Bilgi teknolojilerinin (BT) öğrenme-

öğretme süreçlerini geliştirme konusundaki potansiyeliyle ilgili bir çok kurumun ve bireyin olumlu bir bakış açısı bulunmaktadır. BT'nin eğitim sisteminde doğru kullanılabilmesi ve olası yararlarının üst düzeyde gerçekleştirilebilmesinde öğretmenler anahtar konumda bulunmaktadır (Usluel & Seferoğlu, 2005). Bu öğretmenler arasında bilgisayar öğretmenlerinin özel bir yeri bulunduğu kuşkusuzdur. İnternet ortamları tasarımından görsel uzaktan eğitim tekniklerine, eğitim yazılımı tasarımından her türlü öğretim materyali üretimine bilgisayar öğretmenlerinin katkıda bulunmaları beklenen alanlardır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı okul yöneticilerinin bilgisayar öğretmenlerinden beklentilerini incelemektir.

YÖNTEM

Bu çalışma okul yöneticilerinin bilgisayar öğretmenlerinden beklentilerini incelemeyi amaçlayan betimsel bir çalışmadır.

Veri Toplama Aracı: Araştırmada, verilerin toplanması için öğretmenlerin kişisel bilgileri, okul ve öğrenci bilgileri, okuldaki teknoloji öğretiminin durumu, yöneticilerin beklentileri ve talepleri, öğretmenlerin beklentileri ve talepleri, öğrencilerin beklentileri ve talepleri, öğretmenlerin derslerinde BT kullanma durumları ve okulda yaşanan sorunlara ilişkin araştırmacılar tarafından geliştirilmiş bir anket kullanılmıştır.

Araştırma Grubu: Çalışma grubu, çoğunluğunu Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü mezunu olan bilgisayar öğretmenlerinden oluşmaktadır. Grubun %11.6'sı Teknik Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlerdir. Katılımcıların %43'ü bayan, %57'si erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu öğretmenlerin hizmet deneyimleri de 1-5 yılları arasında yoğunlaşmaktadır. Çalıştıkları okullara göre yapılan dağılıma bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun il ve ilçe merkezlerindeki ilköğretim okullarında çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Çalışma grubundaki bilgisayar öğretmenlerine değişik elektronik platformlar aracılığıyla ulaşılmıştır. Bilgisayar öğretmenlerinden çeşitli konularda görüşler alınmıştır. Ancak bu çalışmada yalnızca yöneticilerin beklentileri bölümü ele alınacaktır.

Verilerin Çözümlemesi: Verilerin çözümlemesinde, yüzde ve frekans analizi yapılmıştır.

TARTIŞMA

Tablo 1'deki verilere bakıldığında okul yöneticilerinin bilgisayar öğretmenlerinden beklentilerinin ilginç dağılımlar gösterdiği gözlenmektedir. Öğretmenlerden beklentiler konularına göre gruplanarak aşağıda verilmiştir.

Ders Materyali Hazırlama: Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin %41.8'inin kendilerinden basılı ders materyali hazırlamaları konusunda hiç talep gelmediğini belirttikleri gözlenmektedir. Elektronik ders materyali hazırlama konusunda da benzer bir durum söz konusudur. Öğretmenlerin %43,2'si hiç talep almadığını ifade etmektedirler. Bilgisayar destekli öğretimin olanakları, ayrıca bu

araştırmaya katılanların çoğunluğunun BÖTE mezunları olduğu, üniversitelerin BÖTE bölümlerinde materyal hazırlama derslerinin verildiği dikkate alındığında bu veriler düşündürücü görülmektedir.

Tablo 1: Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerden Beklentileriyle İlgili Dağılımlar

<i>Beklenti Durumları</i>		Hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her Zaman	Toplam	\bar{X}
		f	f	f	f	f	f	
1- Basılı ders materyali hazırlama	f	46	26	22	11	5	110	2,12
	%	41,8	23,6	20,0	10,0	4,5	100	
2- Elektronik ortam ders materyali hazırlama	f	48	16	23	15	9	111	2,29
	%	43,2	14,4	20,7	13,5	8,1	100	
3- Öğrenci notlarını bilgisayara girme	f	27	16	28	17	26	114	2,99
	%	23,7	14,0	24,6	14,9	22,8	100	
4- Resmi belgeleri bilgisayar kullanarak yazma	f	20	18	25	22	18	113	3,18
	%	17,7	15,9	22,1	19,5	24,8	100	
5- Sınavları bilgisayar kullanarak yazma	f	45	12	14	13	28	112	2,71
	%	40,2	10,7	12,5	11,6	25,0	100	
6- Hizmet içi eğitim kursları düzenleme	f	49	18	25	17	5	114	2,22
	%	43,0	15,8	21,9	14,9	4,4	100	
7- Okulun web sayfasını hazırlama	f	26	7	16	22	43	114	3,43
	%	22,8	6,1	14,0	19,3	37,7	100	
8- Okulun web sayfasını güncelleme	f	23	9	17	26	40	115	3,44
	%	20,0	7,8	14,8	22,6	34,8	100	
9- Okul bilgisayarlarına program kurma	f	8	10	22	25	53	118	3,89
	%	6,8	8,5	18,6	21,2	44,9	100	
10- Okul bilgisayarlarını tamir etme	f	12	11	16	27	52	118	3,81
	%	10,2	9,3	13,6	22,9	44,1	100	
11- Okul çalışanlarının kişisel bilgisayarlarını tamir etme	f	31	29	22	17	19	118	2,69
	%	26,3	24,6	18,6	14,4	16,1	100	
12- Okul çalışanlarının kişisel bilgisayarlarına program yükleme	f	31	20	33	16	18	118	2,75
	%	26,3	16,9	28,0	13,6	15,3	100	
13- Okulla ilgili sunu hazırlama	f	29	17	33	16	21	116	2,85
	%	25,0	14,7	28,4	13,8	18,1	100	
14- Okulla ilgili tanıtıcı kitapçık hazırlama	f	57	14	26	7	10	114	2,11
	%	50,0	12,3	22,8	6,1	8,8	100	
15- Yapılan etkinliklerle ilgili film hazırlama	f	50	19	22	12	12	115	2,28
	%	43,5	16,5	19,1	10,4	10,4	100	
16- CD / DVD kopyalama	f	18	15	29	29	26	117	3,26
	%	15,4	12,8	24,8	24,8	22,2	100	
17- Kurum içi yerel ağ ayarlarını yapma	f	26	15	16	29	33	119	3,24
	%	21,8	12,6	13,4	24,4	27,7	100	
18- Kurum içi yerel ağ kurma	f	33	20	17	19	29	118	2,92
	%	28,0	16,9	14,4	16,1	24,6	100	
19- Bilgisayar odalarını ders saatleri dışında açık tutma	f	45	20	13	13	26	117	2,62
	%	38,5	17,1	11,1	11,1	22,2	100	
20- Halktan isteklere bilgisayar kursu verme	f	67	12	11	8	15	113	2,04
	%	59,3	10,6	9,7	7,1	13,3	100	
21- İstekli öğrencilere üst düzey bilgisayar becerilerini öğretme	f	58	11	23	12	8	112	2,12
	%	51,8	9,8	20,5	10,7	7,1	100	
22- Öğrencileri bilgisayar yarışmalarına hazırlama	f	84	9	3	6	7	109	1,56
	%	77,1	8,3	2,8	5,5	6,4	100	
23- Öğrencileri TÜBİTAK olimpiyatlarına hazırlama	f	93	6	4	4	4	111	1,38
	%	83,8	5,4	3,6	3,6	3,6	100	

Öğrenci Notlarını ve Resmi Belgeleri Bilgisayar Ortamına Aktarma: Öğrenci notlarını bilgisayar ortamına aktarma konusundaki dağılımlara bakıldığında dengeli bir dağılım gözlenmektedir. Ancak resmi belgelerin yazımı konusuna gelince verilerin dağılımının “bazen (%22,1), sık sık (%19,5) ve her zaman (%24,8)” seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum, yönetici ve öğretmenlerin yeterli düzeyde bilgisayar kullanma becerilerine sahip olmamaları ile açıklanabilir.

Hizmet İçi Eğitim Kursları Düzenleme: Bilgisayar öğretmenlerinin %43’ünden hiç hizmet içi eğitim kursu talep edilmemesi, %15,8’inden ise nadiren talep edilmiş olması ilginçtir. Bu durum bazı yönetici ve öğretmenlerin yeterli düzeyde bilgisayar kullanabilmeleri, bazılarının ise yeterli düzeyde bilgisayar kullanamamalarına karşın bilgisayar öğrenmeye olan isteksizliklerinin bir göstergesi olabilir.

Okulun Web Sayfasını Hazırlama ve Güncelleme Yapma: Sık sık ve her zaman seçenekleri birleştirildiğinde öğretmenlerin %57’sinden okulun web sayfasını hazırlamalarının beklendiği, %57’sinden ise web sayfasını güncellemelerinin beklendiği görülmektedir. Bu durum, okulların İnternet teknolojilerini kullanma konusundaki yaklaşımlarını göstermesi açısından memnuniyet vericidir.

Okul Bilgisayarlarına Program Kurma, Okul Bilgisayarlarını Tamir Etme ve Kurum İçi Yerel Ağ Kurma: Bir okul bünyesinde kullanılan onlarca bilgisayar göz önüne alındığında tüm bu bilgisayarların bakım ve onarımı çok zaman alıcı olabilmektedir. Bilgisayar öğretmenin aslı görevleri arasında olmamasına karşın öğretmenlerin %21,2’sinden sık sık, %44,9’undan ise her zaman bilgisayarlara program kurmaları, %22,9’undan sık sık ve %44,1’inden ise her zaman okul bilgisayarlarını tamir etmeleri beklenmektedir. Aynı biçimde oldukça teknik bir konu olan yerel ağ kurulmasıyla ilgili olarak öğretmenlerin %16,1’inin sık sık ve %24,6’sını ise her zaman bu taleple karşılaştıkları görülmektedir. Bu durum diğer verilerle birleştirildiğinde bilgisayar öğretmenleri üzerinde aslı görevlerinin dışında oldukça büyük beklentiler olduğunu göstermektedir.

Okul Çalışanlarının Kişisel Bilgisayarlarını Tamir Etme ve Bu Bilgisayarlara Program Yükleme: Katılımcıların yalnızca %26,3’ü okul çalışanlarının kişisel bilgisayarlarını tamir etme ya da bu bilgisayarlara program yükleme beklentisiyle karşılaşmadıklarını belirtmektedirler. Yalnızca gönüllü olarak yapılabilecek bu işlerin bir kısım bilgisayar öğretmenlerinden beklenmesi okulların bulunduğu bölgenin teknik yetersizlikleri ile açıklanabileceği gibi yöneticilerin öğretmenlerden görevleri dışında taleplerde bulunmaları ile de açıklanabilir.

Halktan İsteklilere Kurs Verme: Öğretmenlerin %59,3’ü halka kurs verme beklentisiyle hiç karşılaşmamıştır. Bu durum okullarda bulunan bilgi teknolojisi odalarının ders dışında da kullanılmasını bekleyen Milli Eğitim Bakanlığı’nın beklentileriyle örtüşmemektedir.

İstekli Öğrencilere Üst Düzey Bilgisayar Becerilerini Öğretme ve Öğrencileri Bilgisayar Yarışmalarına Hazırlama: Bilgisayar öğretmenlerinin yalnızca %10,7’si sık sık, %7,1’i ise her

zaman istekli öğrencilere üst düzey bilgisayar becerilerini öğretme beklentisiyle karşılaşmaktadır. Öğretmenlerin %51,8'inin ise bu taleple hiç karşılaşmamış olmaları düşündürücüdür.

Diğer taraftan öğretmenlerin %77,1'i öğrencileri bilgisayar yarışmalarına hazırlama konusunda hiçbir taleple karşılaşmamışlardır. Öğretmenlerin %83,8'i ise öğrencileri TÜBİTAK yarışmalarına hazırlama konusunda hiçbir taleple karşılaşmamışlardır. Oldukça sınırlı bir öğrenci kitlesine hitap eden TÜBİTAK yarışmalarıyla ilgili bu bulgular anlaşılabilir olsa da öğretmenlerden bilgisayar yarışmalarıyla ilgili bir çalışmada bulunma talebinin bulunulmamış olması üzücüdür.

Bu bulgular üst düzey bilgisayar becerilerinin öğretilmesine, bilgisayar projelerinin hazırlanmasına olan ilgisizlikle açıklanabileceği gibi öğrencilerin henüz okuryazarlık becerilerini kazanamamış olmaları ile ve teknik yetersizlikler ile de açıklanabilir.

SONUÇ

Bulgulara bakıldığında yöneticilerin bilgisayar öğretmenlerinden beklentilerinin eğitim öğretim dışı etkinliklerde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Örneğin bilgisayarlara program yükleme işleminin ve tamirat işleminin bilgisayar öğretmenlerinden bekleniyor olması onların birer teknik destek elemanı olarak görüldüklerinin bir göstergesi olabilir.

Toplumsal değişme ve gelişmeleri hem başlatan hem de yönlendiren bir kurum olarak eğitim kurumları teknolojik gelişmeleri izlemek, bu teknolojileri kullanmak ve teknolojilerin kullanımını öğretmek zorundadırlar. Bilgisayar öğretmenleri, bilişim teknolojilerinin kullanımlarında birer eğitici, bu teknolojilerin programlarla bütünleştirilmelerinde yol gösterici ve birer materyal geliştirme uzmanı olarak etkin bir şekilde çevrelere katkıda bulunabilirler. Üniversitede aldıkları eğitim onları bu becerilerle donatmış durumdadır. Ancak görünen o ki görev yaptıkları kurumlarda bu potansiyel gereği gibi kullanılamamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. & Kurbanoğlu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 24, 1 - 10.
- Usluel-Koçak, Y. ve Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretim elemanlarının bilgi teknolojilerini kullanmada karşılaştıkları engeller, çözüm önerileri ve öz-yeterlik algıları. **Eğitim Bilimleri ve Uygulama**, 6(3), 143-157.